Број 112. У Новом Саду у понедељак 24. маја (6 јуна) 1910. Година XLV.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

У предњим бројевима од петка цена је: за сваку годину 2 круне, на целу годину 4 кр. за остране земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЈОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА у РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација »Заставе« налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 20.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији »Заставе«.

Рукописе не враћамо.

Појединн вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Критско питање.

Поред толиких питања која су одложена и скинута са дневног реда, да опет искрсну, чим се за њих укаже потреба и погодан тренутак, — имамо на вечито немирном ближем Истоку два отворена политичка питања од великог значаја. То су критско и арнаутско питање. Ово је последње, несумњиво, важније јер се првом може и хоће убрзо наћи неког, ма и привременог, решења, док ће друго, арнаутско, још за дуго време трести темеље отоманског царства у Европи, као што арапско питање вековима потреса стубове државе османлијске на песковитом терену жарке Арабије.

Критско питање стоји, несумњиво, пред својим решењем. Крит је изгубљен за Турску, то је већ и Младотурцима јасно, а што они ипак звецкају сабљом и што се димњаци њихових ратних бродова пуше на Јегејском Мору, то је само зато, да се дан, када ће тај губитак наступити, одложи за неко време и да се покаже свету, да Турци тобож неће тако лако изгубити Крит, као што су за сухо злато продали своје земље Босну и Херцеговину Аустрији, а Источну Румелију Бугарској. Ово ратоборно расположење у Турака развија се вештачким сретствима да се очува — декорум. Тиме се задовољава сујета милиона правоверних и лажни стид Ефендија у Цариграду, који су само за годину дана продали ђаурима читаве три области отоманског царства.

До рата између Турске и Грчке због острва Крита тешко ће доћи. Зато бар има мало вероватноће, премда се на Балкану и ближем Истоку ништа не може прорицати са сигурним изгледом да ће се то и догодити. Тамо се доиста никад не зна шта носи дан, а шта ноћ? Тамо ратују народи између себе често само зато, што то тако желе други ван Балкана и Истока. Ко би могао израчунати, колико је крви проливено на Балкану и ближем Истоку за туђ рачун? Дакле, ако буду захтевали интереси западњака, силних и великих, то може доћи и до рата због Крита, али ми смо склони веровати, да ће се, и поред тога, рат избећи. Наћи ће се начин, да се Турцима колико толико заслади горки залогај губитка Крита, који, сад је несумњиво, добија автономију под турским суверенством. Коначно присаједињење тога острва Грчкој, и после заклетве на верност грчком краљу посланика критске скупштине, неће ићи тако брзо. По староме рецепту дипломације, пре тога ће ваљати да прође извесно међувреме, које се дипломатским језиком назива — „прелазним стањем“. Турцима не годи да управник, гувернер или кнез (титула је споредна) автономног Крита буде Грк, грчки поданик и државник Зајимис који је тај чин имао и сличне функције већ вршио на Криту. Зато изгледа вероватно, да ће се и једна и друга страна, и Грчка и Турска сложити у томе да нови кнез Крита буде Србин Ђорђе паша Беровић, чија се кандидатура јавља из Цариграда у лондонским и берлинским листовима прекјуче. Ђорђе паша је турски поданик (родом из Скадра), виши турски чиновник (био је кнез кнежевине Самоса и последњи турски валија Крита), а гоњен од обореног султана, провео је дуг низ година у изгнанству у Млецима прикупљајући у тамошњим архивима грађу за турску историју. Све те особине чине га Турцима погодним кандидатом, док га околност, што је хришћанин и православан, а уз то пријатељ Крићана, чине погодним у очима ових и Грка.

Но постао он, или ко био кнез Крита, стоји факт, да ће се автономним обликом управе на том немирном острву, одложити за неко време коначно решење критског питања.

То је за данас интерес Турске, а изгледа и Европе, и тако мора бити. Што то није интерес Крићана, то нико не пита. Ко је питао за интерес и других нејаких, кад су им силом решавали судбину?!

Срдан.

Истина о крвавом догађају на дан отварања сабора.

Самосталци и подрепаши су договорно тражили, да се на дан отварања сабора проспе крв, како би тиме оправдали пред целим светом, зашто су онолики жандарски бајонети доведени, да буду за цело време заседања овога сабора. Види се, каквим је савест чиста, како су и којим начином дошли у сабор, јер воља народна никада се није читала са врхова жандарских бајонета. Види се и по томе, што народу није био довољан слободан приступ у саборске седнице, где би народу пружили могућност, да оцени њин рад, да ли је за осуду или одобравање. — Народ сноси све саборске трошкове и мора му се дозволити слободан улаз у саборницу.

Да би могли да утишају и угуше страх своје немирне и нечисте савести, дали су довести жандаре, а да би пред светом оправдали долазак жандара, договорили су се, да се проспе крв, којом крвљу мислили су укаљати част радикалне странке и њених првака. За доказ, да је то истина, уверићете се из доле наведених догађаја, које су самосталци са плаћеним новосадским подрепашима на дан отварања сабора на жалост извели, којих сам догађаја сам очевидац био и гадио их се.

Улазе у саборску дворану, чувала је жандармерија са полицијом, те никог није пуштала, који није имао карте, које је секретар Секулић још у очи тога дана поделио свима самосталско-подрепашким пришипетљама. Случајем једним дођем до таке једне карте, те се и сам упутим горе на галерију, до које сам једва жив дошао, јер уз степенице толико је гурање, отимање и гњављење било, да би се сваки поштен човек морао ратосиљати свега.

Кад сам изашао горе, руља новосадских плаћених подрепаша предвођена Гециним ишпаном, и из семинара, благословом професора, пуштених самосталских богослова заузела је цео улаз пред врати од галерије, дивљачки вичући: „Отварајте, јер ћемо иставити врата“. Та плаћена руља

ПОДЛИСТАК.

Поздрави великом митрополијском збору одржаном у Руми 9. (22.) маја 1910 год

(Наставак.)

Српски Итебеј. (Др. Жарко Миладиновић, Рума). На збору скупљеним представницима народа српског ради очувања чистоће автономије шаљемо усрдни поздрав. Српско итебејски бирачи.

Дуна Сечуј. (Др. Жарку Миладиновићу Руми.) Благородни господине! Молим да изволите изразити председништву радикалне омладине одржаног збора, да примамо и одобравамо поступак и резолуцију зборску. Живела радикална омладина! Код нас је храм цркве данас Душан Радојчић учитељ, Нестор Божин учитељ, Батосек.

Вилово. (Радивојевићу Јовану Рума.) Решење усвајамо; доле силници, правда мора победити. Само напред! За све виловачке радикале: Глиша Берман, Милан Дамјанов, Светислав, Борика Стеван, Илија.

Сурчин. (Дру Жарку Миладиновићу Рума.) Митрополиски збор поздрављају најодушевљеније житељство Петровчића, желећи сретан рад. Љубомир Живановић, Тадија Бак, Драгољуб Бак, Младен Прокопљевић, Сима Прокопљевић, Живко Пецић, Лазар Прокопљевић, Паја Бабић

Јазак. (Председништву митрополијског збора у Руми). Спречен лично присутан бити поздрављам збор и прикључујем се одлуци исте. Младен Стојковић.

Долово. (Дру Жарку Миладиновићу, Рума) Одлучно протестујемо против мешања политичких власти у изборе изборника и посланика за наш народно-црквени сабор и осуђујемо оне залутале синове народа нашег, који их у помоћ позваше, а браћи искупљеној на збору кличемо напред у одбрану автономије, народ је уз вас. Павле Недељковић, парох; Јова Бојевац, Љуба Кудрин, Аца Живојновић, Макса Бојевац, Ђока Радовјев, Жива Кудрин, Паја Жубин, Лаза Ракишић, Лаза Попов, Матија Михајлов, Паја Субин, Мита Маихнов, Игњат Брајевац, Светозар Стокић, Паја Стефановић, млађи Милош Токић, Светозар Вељин, Сава Богданов, Светозар Живојновић Милан Пантелић.

Нови Сад. (Дру Жарку Миладиновићу, Рума). Поздрављам народни збор са жељом да му рад буде успешан у корист народне автономије. Мита Клицин.

Ст. Молдава (Жарку Миладиновићу, Рума) Радикалној странци народно поверење. Српска Пожежена, изборници.

Мађ. Чанад. (Председништву митрополијског збора у Руми). Најсрдачније поздрављамо збор. Донесени закључак усвајамо. Месни Срби.

Пакрац. (Дру Жарку Миладиновићу, Рума). У борби за народне светиње против неправди и безакоња сретан зборски рад желе ратари радикали. Стеван Алимпић, Васа Бећанов, Рада Алимпић, Максим Милић, Милан Бугарски, Јован Панић, Рада Авичин, Јован Партин, Тривун Радосављевић, Јоца Бугарски, Тоша Алић, Прока Аничин. Миша Живанов, Сима Овчин, Тома Бугарски, Васа Милошев, Рада Ђокић, Рада Бећанов Ђока Прерадов, Рада Павловић.

Чалма. (Доктору Жарку Миладиновићу, Рума). Поздрав од свију радикала чалманских. Желимо успешан рад! Петар Бунош. Радован Бугарин, Живан Костић, Влајко Вогањац, Богдан Захаријевић, Гена Ковиљац, Крста Вогањац, Љубомир Путинчанин, Миланко Сараковић, Милан Сараковић.

Нови Сад. (Уредништву „Радикала“, Рума.) Не умире онај, ко уме своје да брани. Хвала омладини, што је прихватила барјак за борбу и пошла пред народ свој, да заједнички брани светиње народа свога. Занатлије радикали Новосађани.

Велики Бечкерек. (Дру Жарку Миладиновићу, Рума). Једнодушно усвајамо становиште данашњег збора. Поздрављамо браћу. Српска радикална трговачка омладина.

Турија. (Омладинском збору, Рума). Напред омладино, узданицо наша; браните автономију, браните народ свој. Сретан успех у раду вам! Чеда Јојкић, Јоца Николић, Јоца Гаинов, Јован Тавић, Лазар Јојкић, Љубиша Јојкић, Стеван Јојкић, Милован Малетин и други.

(Наставиће се).

требала је да закрчи сва места на галерији и да напујкана одобрава и застрашује сваког који би ма и једну реч прословио против самосталско-подрепашке жгадије. Нису могли дочекати, да се врата отворе, него их силом отворише, те рупише као дивља чорда прескачући клупе и ограде, само што пре да заузму цео простор галерије.

Шта се доле у саборници догађало, није се могло одавде ништа чути од дивљачке вике и отимања за места новосадских подрепаша. Хтео сам већ да се удалим са галерије али ме задржа један призор.

Када је брат дра Ђорђа Красојевића, Јова викнуо: „Живели радикални посланици, доле Куеновшчина“, нападоше га плаћеници, псујући му матер радикалску и претећи док сиђе доле, да ће му они већ судити.

После тога сишао сам доле, а мислио сам, да је ово обична претња и застрашивање, на које нисам ни сам полагао толику важност. Међутим, доцније доле уверио сам се, да је ова руља доиста плаћена и доведена да начини шкандал, па чак проспе и крв.

Када се сва церемонија са отварањем сабора свршила, наши посланици праћени су узбурно клицање народа до свога клупског локала, где се пред локалом догоди призор, из кога сам увидео, да она претња брату дра Ђорђа Красојевића није била само претња. Догодило се, да су ту напали баш тога брата дра Ђорђа Красојевића, коме су претили, да ће му доле судити. Међутим, овај нападај брзо је осујећен и спречене су последице које су из овога нападаја могле наступити. За све ово има се захвалити сам м дру Ђорђу Красојевићу, који је баш у томе часу стигао, кога је народ одушевљено поздравио, дигао га на руке, те који је замолио народ, да се у интересу народа, у интересу српске народне радикалне странке умири и развиђе, што је народ и учинио Нападача пограбише наши људи, те је предан полицији, али др. Ђорђе Красојевић заједно са својим братом који је био нападнут изјавише полицији, да дотичном опраштају и нека се пусти што је и учињено.

Тек после подне извели су новосадски плаћени подрепаши оно што нису могли пре подне остварити, јер су се бојали да им народ не би судио и наплатио за њина бестидна дела. — После подне око четврт на пет, враћала су се три брата и синовац др Ђорђе Красојевића са ручка од њега у намера да отпутују кући. Пред Торе́ровом кафаном, у којој су појени подрепашки плаћеници, нападоше њих неколицина, и то као хијене, на Јову Красојевића, ударајући га по глави, те му том приликом разбише главу, а брата му Пају, који полети у одбрану брату, искрвавише по лицу и челу.

Грозан је био тај призор, јер када сам погледао крвава лица, па како јуре у помоћ својима Која и Драга, који су били у овом часу нешто напред, те када сам видео како се узрујан народ скупља огорчен и раздражен овим животињским нападом, те како народ јурну да им суди за њина недела, следи ми се крв у жилама, а песнице и саме почеше се стискавати.

Неки од наших људи и првака полетише те спречише својим упливом и пожртвованим заузимањем даље крвопролиће. Стиже и жандармерија, напери бајонете и отворене пушке на Коју Красојевића са речима: „У име закона предајте се, и напред сви Красојевићи.“ — Са три брата са синовцем потера жандармерија у полицију. Док се ово догађало узрујаности народа није било краја, те за цело време догод су жандари пратили браћу, одушевљено клицао је народ: Живела браћа Красојевићи, доле „безакоње“. Догод се ово догађало сва је жандармерија и војска изашла, и народ сав сузбила на једну страну пијаце само испред Торера стојало је неколико самосталских посланика, који задовољно посматраху овај за њих диван призор. Јер њих жандари нису хтели да терају са улице.

У полицији се догодило ово: Када су браћа дотерана, у полицији затекоше изазиваче и зачетнике овога чуда, од којих је један имао разбијену лубању, те чију је лубању др Богдан Стојановић, адвокат из Загреба, иначе посланик самосталне странке, брижљиво испитавао те прву и бржу медецинску помоћ са правничким знањем пружио. Ту се нашао и Буде Будисављевић по занимању несвршени правник а по каријери посланик самосталске странке који је са својом бомбастичном дерњавом: „Красојевићи су бунтовници, њих треба све позатварати“ израдио, да су браћа Красојевићи дотерана и затворена. Каква је сила тај Буде ја не знам, али он што заповеди буде извршено! Још је један овде био присутан који додуше није посланик самосталне странке, али је зато чиновник политички. Но боље да је седио на миру, јер може доцније да увиди да ће му то шкодити, па му можда ни „Зевс“ неће моћи помоћи. — На заузимање ових четир ова подрепашка бунтовника, који плаћени пролише крв, беху пуштена, а браћу Красојевића затворише и придржаше их све до ујутро у затвору. Питамо карловачку полицију: да ли је то сад најмодернији поступак код њих, да се нападачи пусте на слободу, а нападнути оставе у притвору?

Полиција их је пустила и тиме их омогућила да и на даље чине оно што су почели — Око девет сати у вече полиција са жандарима зашла је у све кафане у којима је знала да су радикали, истерала напоље радикале, а дотичним газдама затворила радње, премда је Торерова кафана, у којој су самосталци, остала целу ноћ отворена Но нисмо ми слепи, видимо ми сви из чије је то кујне потекло, — те коме је све то требало! Видимо ми сви, видио је то и народ, јер није народ слеп. — Изволите, господо и надаље наставити у томе правцу па ћете се на крају крајева уверити, да се бајонетима свест и воља народа никада није могла скрхати ни застрашити. Ви данас седите на бајонетима, али бајонети су тако оштри, да ће вам бити немогуће дуго на њима да се одржите. — Скора будућност показаће вам да је тако.

Крв ону, коју просусте и којом сте мислили укаљати радикалну странку и њене прваке, пала на вашу главу.

Сличице са сабора.

Нечовечност.

Кад су на дан отварања отерали браћу Красојевића, затворили су их у собу до пута, на којој је прозор низак

Око прозора скупили се самосталски плаћеници (кажу да је било и богослова), и бацали су камење у тамницу и викали:

— Како вам је птице радикалске сад? Је л' вам мекан кревет? Можете трпезу појести, док изађете одатле.

Неки су чак и мокрили и говорили такве срамне изразе, да се не могу штампати.

Заточеници су захтевали од полицајног команданта, да направи реда, но узалуд И морали су седети у помрчини, да их не погоде камењем

Око 9 сати увече дошао је пред апсану поп Гига Јовић и утешитељним гласом питао:

— Брате Јово, Јо́ро, јесте ли ту? Дошао сам вам помоћи, ако могу.

Но Јово одврати овом безобразном фарисеју:

— Поздрави твоје Прибце и патријарха, да ми твоје и њихове помоћи не требамо А ти се вуци одавде

Разочарани калуђери.

Калуђерима обећавали су самосталци, да ће им први посао бити ако у већину дођу на овај сабор, да ће укинути манастирску уредбу и повратити им стару управу и не тражити од њих рачуна.

И већ је калуђерима цурила вода на уста од милина на помисао старог доба.

И притисли су велики калуђери мање и слабије, просули су новце и сви су засукали рукаве, да сруше радикале и они мали, које су радикали високо дотирали.

И састао се сабор и саслушали смо изјаву кр комесара, изјаву патријарха, у којима се спомиње, шта ће сабор да све ради, али у свим изјавама, као и у изјавама посланика нигде речи о томе, да ће се манастирска уредба укинути, јер сви знаду добро, да се царска потврда лако не пориче.

И отворено се опажа хладноћа калуђерска; боје се, да је њиховом царству одзвонило и да се оно више неће повратити. Боје се, али се још надају.

А шта сад?

Показаће будућност.

Радикали и рачуни

Кад је др. Стева Јовановић ставио прешан предлог потписан од свију посланика радикалне странке, да се одмах имају прегледати рачуни, а самосталски почели закерати, да немају времена одмах, радикали гласно добацују:

— Хоћемо ревизију! Хоћемо!

Поп Михалцић: Да сте сад тако вредни, као што сте били у верификационом одбору, могли би ви то лепо свршити.

Из народа са галерије: И народ хоће да упозна клеветнике, који се сад праве као невини јањци.

На те речи квестор Матејић опоменуо публику, да буде мирна и послужитеља послао по жандаре, који су брзоса бајонетима дошли у народни дом.

Муачевић и Јуст.

Кад су самосталци извели насиље довикну им радикали:

— Прави Куеновци!

А Васа Муачевић поврати

— Ви сте Јустовци.

— Живео Јуст!

Једна чекате, да дође Јуст на владу.

— Ао, Васо, зар тако? Ви ћете се и њему улагивати као и Куену, да очувате своје дневнице

— Ако увидимо, да смо и сад на рђавом путу, можемо се лако поправити, заврши Васо.

Поповић и сила.

Кад је Душан Поповић почео да гњави посланике и понавља што је већ изрекао, изазвили су радикалски посланици из сабора, а Душан се ражљутио.

— Ви излазите из сабора, кад треба да чујете разлоге, а кад треба силом спречити рад, онда ћете доћи.

— Ми нисмо сила вели му Бабић, јер да ми имамо силу и жандаре, ви би били с нама, али је сила у Куена, ви сте с њиме.

— Ваљда се нећемо дати од вас и од народа тероризирати.

— Тако! Аха! Народ је за вас добар само онда, кад га варате, да вам удели мандат и корицу хлеба.

Лукијан и закон

Патријарх Лукијан очевидно је држао са самосталцима против радикала. Он је радио за њих. И радикални посланици, који су радили за њега и бирали, јавно су му рекли, шта о њему мисле.

Др. Жарко Миладиновић: Ви правите насиље!

Др. Славко Милетић: „Господине, где вам је сад заклетва, да ћете бранити автономију. Зар ју тако браните?

Др. Ђурђевић: „Срамота, што ради председник Он треба да чува закон, а он га гази! То је председник самосталског клуба а не председник српског народног сабора!

Др Бабић: А што сте се баш у мене тако заљубили и толико ме опомињете. Ето вам и друге страче, па покажите и њима вашу љубав.

Радикални посланици сви на ногама и вичу: Доле Лукијан! Доле такав председник! Не дамо, да се уноси у сабор незаконитост.

* * *

Самостали, демократе и сва различија бирачи су одбора и одмах за суботу ставили су на дневни ред:

Избор 1 Саборског одбора.
„ 2. Митроп. црквеног савета.
„ 3. Митроп. школског савета.

И кад је њихов тамо председник прогласио ово а из радикалних редова у сав глас уз велики смех зачу се:

„Дакле најпречи посао за масне лонце“

Лонци, лонци, лонци.

* * *

Кад су радикални посланици данас гласали за изјаву којом су нагласили насиље куеновских посланика у ономадашњој седници, осудили га и изјавили, да оваког чуда није било у српском сабору, онда је нека кукавица, која не зна обичног реда, да гласање мора бити слободно, викнула:

„Мало вас је!“

Поп Јоцо Јовановић:

— Мало нас је, ал смо људи! „Људи смо и видећете ко смо“ заори се као у један глас из клупа радикалних посланика.

Српски народно-црквени сабор.

— Седница 22. маја (4. јуна) —

У суботу у 5 часова после подне настављена је седница. Председавао је потпредседник Пелеш.

Др. Васа Јакшић, известилац већине верификационог одбора, прочитао је предлоге привременог верификационог одбора, да се избор дра Славка Милетића у Новоме Саду, дра Ђорђа Красојевића у Карловцима, дра Светислава Новака и поп Јоце Јовановића у Ердевику уништи, а против избора у Панчеву, Црепаји, Великом Сентмиклушу, Мокрину и против избора Влад. Ристића, сезеште вичког посланика белоцркванско ковиског спроведе истрага.

После тога је предузета верификација избора у Великом Сентмиклушу. Др Васа Јакшић предлаже, да се спроведе истрага, а до коначног решења да се призна право гласа Јоци Вујићу и Михајлу Пандуровићу, који су добили мањину гласова. Истрага се предлаже због тога, што се бјаги из списа није могло утврдити, који је изборни председник изабран законито, а у ствари зато, да би се Јоца Вујић алмажан могао оставити у сабору, ма да је добио мањину гласова.

Кад је поп Јоца Гавриловић рекао, да је онај избор, који је обавила мањина, био бећарлук а не избор, потпредседник Пелеш упутио га је на ред, јер је он у сабору публика. Због тога је настала граја у сабору Радикални су посланици захтевали, да потпредседник опозове своју реч, јер се посланик не сме називати публиком. Пелеш је хтео то да учини, али му нису дозволили Светозар Прибићевић, др. Белобрк и Душан Поповић, који сваки час држе конференције са Пелешем за време седнице. Граја је дуго трајала, док није Пелеш опозвао своју увреду. Говор дра Јакшића није се могао чути. Кад су стенографи сели поред њега, да могу бележити, радикали су му добацали: Види се, да сте прави Куеновац. И Куен је у угарском сабору диктирао свој говор стенографима.

Мита Клицин, известилац мањине, изнео је доказе, да су др. Јоца Манојловић и поп Јоца Гавриловић добили већину гласова на избору у Великом Сентмиклушу и да су изабрани под председништвом Стевана Нађвинског, кога је председник по старешинству прогласио изабраним председником. И сам кандидат мањине, Јоца Вујић, признаје, да је Манојловић изабран. Епархијски административни одбор темишварски није ни могао ни смео пријавити Јоцу Вујића као изабраног посланика, јер њему не припада право верификације. Тиме, што је Јоца Вујић пуштен да гласа пре верификације, повређен је пословник. Износи доказе, да је мањина у Великом Сентмиклушу засебно обавила избор, али без гласања, за неколико минута, па онда побегла — а учинила је по унапред удешеном плану, да ће њен кандидат ипак бити признат на сабору, као што већина и чини. Петар Агрима, парох и перовођа, предао је изборном одбору мањине списак изборника и печат, иако је председнику црквене опћине у Великом Сентмиклушу припадало право, да то учини, а кад је председник тражио списак и печат, да преда законито изабратом изборном одбору, одговорио је: не дам! Пошто су др. Јоца Манојловић и поп Јоца Гавриловић добили већину гласова и законито су изабрати, предлаже, да се њихов мандат овери. — Али није противан истрази, само нека се призна у сабору право гласа онима, који су добили већину на избору. Ако већина друкчије уради, погазиће закон. (Бурно одобравање у сабору и на галерији.)

Младен Пилић покушао је да одбрани поступак верификационог одбора, али није имао куд, него да призна, да су др. Манојловић и поп Јоца Гавриловић добили већину. Хтео је да направи од белога црно, али није ишло, јер истина се не даје сакрити.

Др. Јован Радивојевић-Вачић чита извештај у „Србобрану“, из којег се види, да су се самосталци споразумели са патријархом унапред, да погазе пословник и да Јоцу Вујића прокриумчаре у сабор. Саборска се већина не осврће на законе, него тера самовољу. (Бурно одобравање у сабору и на галерији.)

Др. Јоца Манојловић тражи реч. Др. Пелеш му не дозвољава да говори, иако је имао права да брани свој мандат. Настаје у сабору граја. Пелеш признаје Манојловићу право, да тражи од сабора дозволу, да може говорити. Манојловић апелира на сабор. Самосталци се деру: Не дамо! Радикали одговарају: Срамота! То су демократе: Тако штитите слободу! Куеновци! Чавраковци! Белобрк доказује, да није потребно апелирати на сабор. Већина не би хтела да гласа, него гура Пелеша, ди он — на своју руку — почини насиље. Пелеш не дозвољава Манојловићу да говори. Радикали му добацују: Насилник! Прави Куеновац!

Стеван Михалцић у лепом говору доказује, да већина верификационог одбора чини насиље, кад предлаже Вујића за члана сабора, иако није имао већину. Вујићеви су људи позвали полицију у изборну дворницу. Свој говор завршује, да ће народ судити насилницима, који газе законе и не поштују народну вољу. Он се не чуди, што већина неће да призна Манојловића. Добили су таку заповест од Куена, свога господара, а она — као верни слуга слуша заповести. (Бурно одобравање у сабору и на галерији).

Др. Душан Поповић устаје да пере ову самосталску прљавштину, али не може да опере, па љутит довикује: Ја с вама не могу изићи на крај! (Што почињеш кавгу кад јој не можеш цеваи дати!) Говорио је о изборној реформи Томашићевој, која је плод пакта са Куеном. Признао је, да самосталци имају пакт са Куеном и да се он с тим пактом поноси (чега се паметан стиди — тим се луда поноси!) — За време Поповићевог говора долазило је до бурних сцена.

Мита Клицин у завршној речи побија тврдње Душана Поповића. Доказује, да је Вујић прокриумчарен у сабор, да у сабору није прочитан извештај по пропису §. 15. пословника и да су самосталци звали жандаре у помоћ као и у Дољу, Ковину и Старој Пазови. Самосталци су изручили сву власт владикама. Кога они признају за изабраног посланика, тај само може доћи у сабор. На тај начин именоваће нам владике цео сабор, па би већина народа бирала друге посланике. То желе самосталци. Предлаже, да се одреди истрага, али да се призна дру Јоци Манојловићу право гласа као већином назови законитито изабраном посланику. Опомиње већину, да престане са насиљем, него нека призна оно, што је право и поштено. (Бурно одобравање у сабору и на галерији. Пелеш прети галерији. Клицин: Кад наша галерија одобрава, ви јој претите, а ваши слободно смеју одобравати! Пелеш се извињава)

Стев. Михалцић исправља своје речи: није рекао, да ће радикали, кад дођу у већину, знати шта ће радити, него је рекао, да ће радикали кад дођу у већину радити строго по закону.

Већина усваја предлог дра Јакшића. Радикали добацују: Срамота! Насиље!

Председник наређује, да се даље расправља, иако је 9 часова увече. Чују се протести: Зашто нам нисте јавили, да ће се и ноћу радити? Самосталци су у саборској писарници направили бирцуз, па могу и даље седети.

Председник на то затвори седницу и заказује нову за понедељак у 9 часова пре подне.

Са галерије вичу: Живели радикали! Апцуг самосталци!

Политички преглед.

Српске школе у Турској. У Београд је стигао из Цариграда званичан брзојаван извештај да је Турска влада наредила и учинила све што је потребно, да се у Турској одмах отворе све српске школе, које су у последње време биле затворене.

Вести из места и са стране.

Јусуф Изедин у Београду.

Турски престолонаследник Јусуф Изедин ефендија стиже у Београд у уторак 25. маја између 8 и 9 часова пре подне у пратњи министра спољних послова Рифат паше и велике војне и цивилне свите. Турски престолонаследник одсешће у палати г. Алексе Кремановића на Теразијама. У двору ће бити у уторак увече свечан ручак у част турског престолонаследника, а у среду ће на Бањичком Брду бити велики реви трупа београдског гарнизона. Јусуф Изедин ефендија отпутоваће из Београда у среду увече.

Депутација из Санџака.

Аустријска листови потврђују вест да је у Сарајеву стигла депутација из Санџака, која је дошла да моли бечког ћесара да аустријска војска окупира Новопазарски Санџак Према последњим извештајима и Сарајева, ћесар није хтео да прими јавно ту депутацију Интересантно је да и римски меродавни лист „Трибуна“ окривљује Аустро-Угарску зато што ради на окупирању Новопазарског Санџака!

Укидање пасоша.

Српско министарство унутарњих дела јавља, да укидање пасоша важи како за путнике, који долазе у Србију, тако и за оне, који одлазе из Србије.

Велики пожар.

Из Доњег Ковина јављају, да је у оближњој општини Хладовека безмало одномад силан пожар. Шездесет и две куће са споредним зградама претворене су у згариште. Седам жена је погинуло. Највећа је несрећа што су сви одрасли мушки били у то време, кад је ватра букнула, у суседној општини, на биралишту. Једва је пошло за руком да се спасе школа и ђаци у њој.

Месарски штрајк.

Из Берегсаса јављају: Овдашњи касапи су због велике скупоће леда подигли цену меса са 16 потура по килограму. Власт није дозволила, да цену месу тако јако подигну, већ да килограм меса поскупи само са 8 потура. Касапи су на то изјавили да ће затворити своје радње. Власт је упозорила касапе, да не могу одмах затворити своје радње, већ уз отказ на извесно време, јер иначе ће бити оглобљени са 200—600 круна. Касапи су после тога устукнули.

Глумац и милиони

Америка као Америка. Богата, па богато и плаћа. Плаћа чак и глумцима онолико, колико не плаћа другим радницима. Тако јављају из Чикага, да је глумац Чарлс Дарморе склопио уговор са тамошњом опером. По том уговору Дарморе као певач у опери има годишње награде равно милион круна. Ако му глас буде још савршенији, повисиће му се плата и преко милиона, ако му глас буде попустио, онда ће плата ићи на ниже. До уговореног рока попустио или не пустио глас, плата траје. Сви глумци имају разлога, бар што се плате тиче, да завиде своме другу Американину.

Брзојави „Застави“.

Стигли 24. маја.

Извештај са сабора.

Карловци. Седница почиње у 10 и по сати. Председава др. Пелеш. Чита се записник. Славко Милетић изјављује да у записнику нису уведена имена посланика, који су гласали при поименичном гласању. То се мора учинити. Зато да се уведу та имена накнадно Перовођа изјављује, да зато није увео та имена, што их није имао при руци. Председник изјављује, да ће у будуће та имена бити уведена.

Будисављевић изјављује, да у стенографским белешкама има и таких места која у сабору нису изговорена На пример: има нека места из говора Миладиновића која су ушла у стенографске белешке, а у сабору нису изговорена

Др. Миладиновић изјављује, да је он оно изговорио у сабору, само то нису могли чути стенографи, јер је била велика ларма, али су стенографи оставили тамо празна места, и зато је он њима то накнадно издиктирао.

Др Мушицки протестује против тога, што овде већина оптужује мањину због фалзификације стенографских бележака.

Др Бабић предлаже, да се изаберу три лица, који би прегледали стенографске белешке, а при каквом спору одредили тачно записник (Овај предлог додељује се одбору за предлоге. Читају се поднесци и онда се прелази на дневни ред. Чита се протест против мокринског избора. Седница траје).

Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Изјава:

Потписани се захваљује чистом српском добротворном друштву „Пријатељ“ у Сегедину, које ми је обезбеду од 2000 круна за моју покојну супругу исплатило.

Д. Ковиљ, јуна месеца 1910.

Коста Лучић
наследник.

664 1—1

Трговина.

Нови Сад, 20 маја 1910. године.

Пшеница прве каквоће стара 22 к — п до — к —
Пшеница нова — к — п до — к — п.
Пшеница средња 20 к 50 п — до к — п.
Пшеница лакша — к — п до — к — п.
Наполица нова 18 к 20 п до — к. — п.
Јечам нови 12 к — п до — к — п.
Зоб стара 13 к 20 п до 13 к 40 п.
Кукуруз у зрну 11 к — п до — к — п.
Кукуруз у клипу нов — к — п до — к — п.
Маст 184 к — п до — к — п.
Сланина 180 к — п до — к. — п
Сланина пањена 180 к — п до — к п.
Пасуљ 16 к — п до 18 к — п
Лањик — к — п до — к — п

Свињи угојени тешки 120 до — п.
Свињи средњи . 116 до — п.
Свињи лаки . . 108 до 112 п.
(кил.)

Теоци 80—88 по килу
Овци пар 34—36 кр. пар.
Јагњци 72—80 по пару.

Стање воде под Новим Садом

19. маја било је . . . 5·56
20. маја било је . . . 5·56

(Нови Сад)

СТЕЧАЈ.

Код потписаног Савеза има да се попуни једно место сталног

ЧИНОВНИКА

за централно књиговодство Почетна годишња плата је према квалификацији К 1600 до К 2000 и 15% доплатка, са правом на унапређење према вредноћи и употребљивости, као и са правом на мировину.

Рок стечају је до 7. (20.) јуна о. г.

У Загребу, 19. маја (1 јуна) 1910. г.

Савез Српских Земљорадн. Задруга
(као задруга). 658 1—2

ОБЈАВА.

Част ми је поштованој публици из места као и са стране објавити да сам отворио радњу у Сомбору у бајској улици бр. 46 у којој израђујем од **каљева фуруне по најмодернијој системи.**

С поштовањем
Сава Маширевић
606 3—3 Сомбор.

СВОЈ СВОМЕ!

НА ПРОДАЈУ:

3 кафане у Новом Саду; **2 фризерске** радње; **1 шпецерајска** радња на најлепшем месту у Банату, капитал потребан 5—8000 фор.; **1 телеп засађен** лозом и воћем; **3 куће** у Новом Саду на најлепшем месту; **1 аутомат** са 3 валцве ј фтино; **1 пар брилијантске минђуше; 1 бицикл.** Уједно вабављам станове.

Ближа извешћа даје уз прилог 20 потура марке

Банкарска и комисионарна радња
Светозара М Косовца
653 1—3 Нови Сад

КУЋА

НА ПРОДАЈУ

у којој имаде четири стана за **издавање** у Новом Саду, Доситијева улица бр. 1/а. За услове упитати куће власника у истој кући. 644 3—5

ОБЈАВА.

Имам на продају

10 ком. деоница белоцркванске Српске Банке.

Ко жели да их купи нека се обрати на долепотписану.

Јасенова (Temes m.) 16. маја 1910.

уд. Милица Шајић.
633 3—3

ПОМОЋНИК

који је вешт мушке моде и кратке робе бранжи, може добити места код

Кертес Мора
у Новом Саду.
650 2—2

ЈЕФТИН ЗАЈАМ НА ЗЕМЉУ

по 4% са потпуном исплатом сто за сто. и то се даје 80% од процењених вредности земље по најбољем условима за отплату.

ЗЕМЉЕ, већи и мањи комплекси заједно са овогодишњим усевима, као и са свим економским стајама и справама, продају се по најбољим платежним условима.

ТРАЖЕ се АГЕНТИ.

За ближе услове обратити се на

БАНКАРСКУ РАДЊУ
Браће Херцога
625 2—3 у Паланку у сопственој кући

У ПАЖЊУ ГРАЂЕВИНАРИМА и онима који зидају.

Препоручујемо производе наше новосадске тврнице **плетива од трске за штукатур очишћене или неочишћене, плетива од трске за одбијање и за штиту дрва, за заштиту од сунца, за цигљане и баштованлук.**

Мустре и ценовник шаљемо на захтев.

ИНДУСТРИЈСКА И ТРГОВАЧКА ШТЕДИОНИЦА
деоничарско друштво у Новом Саду.
580 2 5

У пажњу!

50.000 пари ципела.

4 пара за само 7 кр. 50 п.

Због обуставе плаћања више великих фабрика опуномоћен сам да једну велику партију ципела јако испод цене коштања распродам Зато продајем свакоме 2 пара мушких и 2 пара женских ципела за шњирање кожа браун или цана галошираних са јаким кованим ђоном, врло елегантне и најновиа фазова. Величина по нумерама Сва четири пара кошт ју само **7 кр. 50 пот.** Разашиљањем са поузећем. 607 2—3

A. GELB, Schuh Export, Krakau Nr. 317.
Размена дозвољена, новац се враћа.

Никад више!

нећу мењати мој сапун, од кад употребљујем Бергманов сапун од љиљановог млека (са марком Stekenpferd) од **Bergmann & Comp.** у **Teschen a. E.** јер тај сапун једино најуспешнији од свих медецинаних сапуна против сунчанех пега као и за негу лепог меканог и нежног лица. Један комад по 80 потура Добија се у свима апотекама, дрогеријама и парфимеријама и т, д. 108 23—40

ПОВОЉНИМ СЛУЧАЈЕМ

стављен сам у пријатан положај тако, да сам једно фабрично стоваришће од белих и у бојама мушких, као и туристичких кошуља у најмодернијем и најелегантнијем дезену изведених, **по врло сниженој цени добио** с тога позивам цењену публику, да ову згодну прилику искористи те своје потребе у том артиклу по сниженој цени од 30% снабде.

Такођер и осталу робу мушке и женске моде **продајем по знатно сниженој цени.**

С КОВАЧ,
трговина „код РОЂЕ“,
1049 **у Новом Саду.** 67—100

Потребујем

2 мерничка помоћника,

самостална радника при измеравању поља. Понуде молим са ознак м захтева.

Јован Хариш,
655 2—2 **варошки мерник у Руми.**

ТРЕБАМ

два кројачка помоћника

један за већи и један за мањи посао. Ступити могу одмах.

Милан Рокић
641 3—3 кројач, Сусек, п п. Нештин.

ИЗВРСТАН МЛАЂИ ПОМОЋНИК

самосталан продавац,

добар распремач који је српском, немачком и мађарском језику вичан, може у нашој **мануфактурној трговини** одмах добити место. Понуде на немачком језику управити на

Schossberger Lajos és társa
622 2—2 **Нови Сад**

Трговина мешовите робе

којој је годишњи обрт 48—55.000 круна може се преузети уз готовину од 6—10.000 круна.

Адреса код администрације „Заставе“. 612 2—5

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

Радивоја Николајевића

у Митровици

потребује једног старијег помоћника, који осим српског језика говори немачаи и мађарски.

Требам и два шегрта. 619 3—5

ЗА МОЈУ ШПЕЦЕРАЈСКУ ТРГОВИНУ

требам

вештог у послуживању муштерија

помоћника,

а уз то да је окретан и вредан и да зна осим српског још мађарски и немачки говорити. Ступити може одмах

WEISZ ARON,
636 2—3 **Турски Бечеј.**

Кашица и Спасенија Јовановићеве

из Иригa, Срем,

потпуно су вичне двоструком књиговођству као и свима припадајућим пословима. Испит су положиле на бечкој трговачкој школи са врло добрим успехом,

траже место

у заводу где би могле практицирати.
627 2—3

СТЕЧАЈ.

Потписана црквена општина овим расписује стечај на упражњено место општинског

КЊИГОВОЂЕ,

за сад само у привременом својству до краја ове године.

Годишња плата књиговође је 1680 круна, коју ће плату у месечним роковима унапред примати.

Од књиговође се тражи, да је стручњак, спреман и потпуно квалификован са самосталном праксом, верзиран у свима врстама књиговодства Осим редовних својих дужности, ставља се књиговођи још у дужност, да заједнички с благајником води надзор над црквеним, општинским и закладним зградама, како би се исте у добром стању одржавале.

Рок стечају је до 28. маја (10. јуна) о. г
У Панчеву 12. маја 1910.

Српска православна црквена општина.
621 2—3

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.